

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਕੁਸ਼ਲਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਫੋਰਟਿਸ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2019 ਦਾ CR ਨੰਬਰ 5931

ਮਾਰਚ 05, 2020

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 227—ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ—ਮੁਦਈ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਇਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ—ਇਕ ਵਾਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ- ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਖਾਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ - ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹ ਖਾਸ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ, ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 15)

8.5. ਬੇਦੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ.

ਮੁਨੀਸ਼ ਕਪਿਲਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 4.

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਮੋਹਾਲੀ (ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ) ਦੇ ਮਿਤੀ 05.08.2019 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਰੂਲ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ (ਨਕਲ ਪੀ 2) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮੁਦਈਆਂ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਮੁਦਈ ਨੰ. 2 ਦਾ ਪਤੀ) ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ,

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ 5350/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

1,00,000/- ਰੁਪਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ “1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰਕਮ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ”।

(3) ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (ਮੁਦਈਆਂ) ਨੇ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।), ਹਾਲਾਂਕਿ 13,87,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ “ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰਕਮ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ”।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਢੁਕਵੀਂ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਲਗਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(4) ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ**¹, ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, 2,00,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ **ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ** ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਮੈਸਰਜ਼ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟ੍ਰੈਵਲ** ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲਾ ਪੰਨਾ ਲਾਲ** (1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2137) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, 13.07.1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ, ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਨਿਰਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

- (i) **ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ** (2014 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 5662), 01.04.2016 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ;
- (ii) **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ **ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ** (2004 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2933), 14.10.2004 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ;

¹ 2005 (1) RCR (Civil)

(iii) **ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੋਇਲ** ਬਨਾਮ **ਹਰਵਿੰਦ ਸਾਗਰ** (2001 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2785), 21.02.2003 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ

(iv) **ਹੇਮਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਹਰਚੇਤ ਸਿੰਘ** ਲਾਅ ਫਾਈਂਡਰ ਡੌਕ ਆਈਡੀ #135495।

(6) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਮੇਤ ਪੈਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ IV (ਧਾਰਾ v ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਹ ਰਕਮ ਦੱਸੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ), ਜੋ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(7) *ਇਸਦੇ ਉਲਟ*, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਭਾਵ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 (i) ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ। (iv) ਸੈਕਸ਼ਨ 7, ਜੋ ਕਿ **ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਰਮਾ** (2010 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 6146) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 30.07.2012 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (iv) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਉਸ 'ਸਥਾਨ' 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (2006 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3987) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.05.2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ **ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ**² ਅਤੇ **ਆਰ.ਐਸ ਮਲਿਕ** ਬਨਾਮ **ਸ਼. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੋਹਨ, ਆਈਏਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰ**³ .

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ, **ਰਣਜੀਤ ਵਿੱਚ**

² 2007 (4) PLR 719

³ 2010 (1) RCR (Civil)

ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(8) ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ: -

"7. ਕੁਝ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ।-- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:-

ਪੈਸਿਆਂ ਲਈ।-- (i) ਪੈਸੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ (ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਮੇਤ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਸਾਲਾਨਾ, ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਰ ਰਕਮਾਂ ਦੇ) - ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ;

XXXXX XXXXX XXXXX

“(iv) ਸੂਟ ਵਿੱਚ--

ਬਿਨਾਂ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਵਾਲੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ।--- (ਏ) ਚਲਣਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,

ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।--- (ਅ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ,

ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਲਈ।--- (c) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ।--- (ਡੀ) ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ,

ਸੌਖਿਆਂ ਲਈ।--- (e) ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕੁਝ ਲਾਭ (ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ, ਅਤੇ

ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ।-- (f) ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ-

ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ; ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਹ ਰਕਮ ਦੱਸੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਜ਼ਮੀਨ, ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ।---(v)

XXXXX XXXXX XXXXX

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ (xi) ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੂਟਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਉਪ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

(9) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਉੱਪਰਲੀ ਲਾਈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ"।, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ (iv), ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (iii) 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(10) ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਜੋ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਲਾਈਨ ਅਗਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵ ਧਾਰਾ (v) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ (iv) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਾਂ ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਤਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (i) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਮੇਤ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ "ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ (ii), (iii) ਅਤੇ (iv) ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਨੀ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਬਕਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਆਦਿ

ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਜੋ ਉਹ ਧਾਰਾ (iv) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪੱਤੀ, ਜਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਰੈਂਡਰ ਅਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ।

(11) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ 'ਮਨੀ ਸੂਟ' ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ 1% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰਕਹੀਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ।

(12) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੱਧ ਰਕਮ ਦੇਵੇ। ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮਨ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਧ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉੱਚ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉੱਚ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 2,00,00,000/- ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 1,00,000/- ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਰਕਮ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੁੱਲ' ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ। / ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

(13) ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ.

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਹ ਫਿਰ ਏ

AND OTHERS (*Amol Rattan Singh, J.*)

ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਆਦਿ ਲਈ 50,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੋਇਲਜ਼ ਅਤੇ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ (ਦੋਵੇਂ ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ)।

(14) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ ਹਾਉਰੰਸ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 'ਲਿਆਇਆ' ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, 2006 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3987 ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 29.05 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2012, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

“ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੂਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 1,43,000/- ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਤਰਨਾਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੀਮਤੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੰ. 1 ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਸ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਐਡ ਵੈਲੋਰੇਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਮਾਨ. ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਨੰ. 1, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।”

ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੁਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 1,43,000/-, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2,00,00,000/- ਲਗਭਗ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਲਗਭਗ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ 1,43,000/- ਦੀ ਘੱਟ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਸ ਰਕਮ ਤੱਕ

ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।

(15) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ** (ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), **ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ** (ਦੋਵੇਂ ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ **ਹੇਮਰਾਜ**, **ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਂਸ**, **ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੋਇਲ** (ਸਾਰੇ ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਉਹ ਖਾਸ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰੋ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, **ਆਰ ਐਸ ਮਲਿਕ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ **ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟਰੈਵਲ ਕੰਪਨੀ** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (*supra*) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)। ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਵਪਾਰਕ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ) ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ. 25,00,000/-।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ **ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ**, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਮੌਤ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ 2,00,00,000/-।

(16) ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਬੈਂਚ **ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ** ਅਤੇ **ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸਾਂ** (ਦੋਵੇਂ ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ **ਚੌਹਾਨਸ**, **ਹੇਮਰਾਜ** ਅਤੇ **ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੋਇਲ** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ 'ਅਗਲੀ ਬੈਂਚ' ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਖਾਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਚੌਹਾਨਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ **ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ**। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ।

(17) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ, ਜੋ ਕਿ 16.04.2020 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ